

PATVIRTINTA
Marijampolės Jono Totoraičio
progimnazijos direktoriaus
2015 m. birželio 3 d.
įsakymu Nr.V-252

MARIJAMPOLĖS JONO TOTORAIČIO PROGIMNAZIJOS PEDAGOGŲ ETIKOS KODEKSAS

I. PEDAGOGŲ ETIKOS KODEKSO PASKIRTIS

1. Progimnazijos pedagogų etikos kodeksas (toliau – PEK) apibrėžia pagrindines profesinės etikos normas, reguliuojančias pedagogų bendruomenės narių santykius:
 - 1.2. saugo ir puoselėja žmogiškąją vertę bei orumą;
 - 1.3. palaiko pedagogų profesinės veiklos kokybę ir profesijos garbę;
 - 1.4. kuria pasitikėjimu, atsakomybe ir teisingumu pagrįstą švietimo ir ugdymo įstaigų kultūrą.
2. Pedagogų etikos kodekso normomis vadovaujasi Marijampolės Jono Totoraičio progimnazijos pedagogai.
3. PEK normų pagrindą sudaro šie pagrindiniai principai: žmoniškumas, teisingumas, profesionalumas, atsakomybė, tolerancija, demokratiškumas, partnerystė ir solidarumas.

II. TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

4. Tikslas – formuoti bendražmogiškomis vertybėmis grįstą pedagogų kolektyvą.
5. Uždaviniai:
 - 5.1. nubrėžti tolerancijos ribas tarp administracijos, pedagogų ir mokinių, išryškinti etikos požiūriu vengtiną elgesį;
 - 5.2. padėti pedagogams geriau suprasti, palaikyti ir puoselėti bendražmogiškas vertybes.

III. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

6. Etika – tai asmens elgesį ir veiksmus sąlygojantis vertybių taikymas.
7. Moralė – tai žmonių elgesį reguliuojančios normos ir principai.
8. Pedagogų etika – dora, pareigingumu, atsakingumu, kūrybingumu, sąžiningumu, teisingumu, žmoniškumu, objektyvumu grindžiami tarpusavio ir darbo santykiai, nepriekaištingas etinės elgsenos laikymasis viešame gyvenime.
9. Etikos normų pažeidimas – elgesys darbe, visuomenėje, tarpusavio bendravime, poelgis, veiksmas, sukiantis prieštarigus bendradarbių vertinimus, pasireiškiančius priimtų etikos kodekse dorovinės elgsenos normų nepaisymu, ignoravimu ar pažeidimu, kuris blogina bendruomenės mikroklimatą, trikdo darbinę nuotaiką ir darbo ritmą.
10. Etikos problema – netinkamai padarytas sprendimas ar atliktas veiksmas, pažeidžiantis etikos normas.
11. Etiškas sprendimas – tai geras, teisingas, visuomenės daugumos puoselėjamos vertybėms neprieštaraujantis sprendimas.
12. Interesų konfliktas – situacija, kai darbuotojas atlikdamas savo pareigas vykdo pavedimus ir priima sprendimus, susijusius su jo privačiais interesais.
13. Privatus darbuotojo interesas – turtinis arba neturtinis darbuotojo suinteresuotumas.

14. Viešieji visuomenės (valstybės) interesai – visuomenės (valstybės) suinteresuotumas. Visuomenė tikisi, kad darbuotojas į darbą žiūrės kaip į pašaukimą.
15. Kolegialus – daromas grupės asmenų, tariantis, atsiklausiant kitų nuomonės.
16. Kompetencija – funkcinis gebėjimas adekvačiai atlikti tam tikrą veiklą, turėti jai pakankamai žinių, įgūdžių, energijos.
17. Solidarus – veikiantis išvien su kitais, draugiškas, sutariantis, sutinkantis.
18. Vertybė – idėjos ir įsitikinimai, formuojantys, skatinantys žmogaus būvį ar elgseną.
19. Tolerancija – pakantus gerbimas kitos nuomonės, požiūrių, įsitikinimų, tikėjimo.
20. Indoktrinacija (lot. *in* – į + doktrina) – tikslinga įtaka individui, social. grupei ar visuomenei siekiant įteigti norimą (dažn. polit.) pažiūrą, ideologiją, išsaugoti esamą polit. ir visuom. būklę (žr. „Visuotinę lietuvių enciklopediją“, t. 8, Vilnius, 2005, p. 95).

IV. BENDROSIOS PEDAGOGŲ IR ADMINISTRACIJOS ETIKOS NUOSTATOS

21. Pedagogas:
- 21.1. perteikia tautos ir žmonijos kultūros vertybes jaunajai kartai. Gerbia žmogų, jo teises ir pareigas, progimnaziją, Valstybę ir jos institucijas. Nesitaiksto su netaktu ar žmogaus teises bei orumą pažeidžiančiu elgesiu;
- 21.2. su ugdytiniais ir visais kitais atvejais yra pagarbus, mandagus ir korektiškas (nekeliantis balso tono), nestokojantis humoro jausmo;
- 21.3. vienodai tarnauja visiems bendruomenės nariams, nepaisydamas tautybės, rasės, negalios, lyties, lytinės orientacijos, amžiaus, socialinės padėties, religinių įsitikinimų ir politinių pažiūrų;
- 21.4. siekia tarnybinio ir profesinio pripažinimo sąžiningu darbu, remdamasis visuomenine veikla, taktu, gebėjimu rūpinasi ugdytiniais;
- 21.5. saugo savo reputaciją;
- 21.6. grindžia kolegialumu, partneryste ir pagarba tarpusavio santykius. Pedagogas saugo ne tik savo, bet ir savo kolegų autoritetą. Ugdytinių ar kitų asmenų akivaizdoje nežemina kolegų;
- 21.7. geba nepervertinti ir nenuvertinti savęs bei kitų bendraudamas ir iškilus konfliktinėms situacijoms;
- 21.8. vengia nepagrįstų ir skandalingų tarpusavio konfliktų. Kilus nesutarimams, siekia konstruktyviai juos įveikti;
- 21.9. vengia nesąžiningos profesinės konkurencijos tarp kolegų, nedalyvauja negarbinguose sandoriuose, neslepia visiems mokytojams skirtos informacijos;
- 21.10. supranta, kad kritika, skiriama kolegų arba administracijos darbui, veiksams, sprendimams, požiūriams, poelgiams vertinti, neturėtų žeminti kritikuojamų asmenų. Ji turi būti pagrįsta, konstruktyvi, taktiška, neužgauli, geranoriška. Svarbiausios pedagoginio gyvenimo problemos svarstomos ir sprendimai priimami atvirose ir laisvose pedagogų diskusijose;
- 21.11. elgiasi tolerantiškai, atvirai, objektyviai ir savikritiškai konfliktinėse situacijose. Išklauso visų pusių argumentus ir ieško objektyviausio sprendimo;
- 21.12. tausoja ir atsakingai naudoja progimnazijos turtą, medžiaginius išteklius, taupiai naudoja valstybės, rėmėjų, investuotojų lėšas vykdydamas įstaigos tikslus, uždavinius ir prisiimtus įsipareigojimus.
22. Pedagogas su ugdytiniais:
- 22.1. remiasi abipuse pagarba;
- 22.2. pasirenka tokius darbo metodus, kurie skatina pozityvius ugdytinių bruožus, tarpusavio santykius: savarankiškumą, savikontrolę, saviugdą, norą bendradarbiauti ir padėti kitiems;
- 22.3. vertindamas ugdytinių elgesį ir pasiekimus, siekia stiprinti jų savigarbą ir pasitikėjimą savo jėgomis, nurodyti tobulėjimo galimybes, kelti mokymosi motyvaciją;

- 22.4. siekia objektyvumo ir teisingumo, vertindamas mokinių pasiekimus.
- 22.5. elgiasi diskretiškai. Pedagogui neleistina kitiems asmenims perduoti mokinio ar ugdytinio jam asmeniškai patikėtą informaciją, išskyrus įstatymų numatytus atvejus;
- 22.6. nepiktinaudžiauja savo tarnybine padėtimi;
- 22.7. yra tolerantiškas ugdytinių religiniams įsitikinimams ir politinėms pažiūroms. Jis neturi teisės naudoti indoktrinaciją, prinesdamas ugdytiniais savo pažiūras.
23. Santykiai su administracija:
- 23.1. ugdymo įstaiga remiasi žodžio ir įsitikinimų laisvės, tolerancijos, demokratiškumo ir teisingumo principais;
- 23.2. intrigos, užsitęsę konfliktai ir pedagogų bendruomenės skilimas trukdo mokyklai atlikti savo tiesiogines funkcijas. Ugdymo įstaigose puoselėjama bendravimo kultūra, pasireiškianti tarpusavio pagarba, geranoriškumu ir mokėjimu susitarti;
- 23.3. mokyklos administracija toleruoja politinių, religinių, filosofinių pažiūrų, skonių ir nuomonių įvairovę, sudaro sąlygas pasidalyti požiūriais, tartis ir susitarti. Skirtingi pedagogų statusai, kvalifikacinės kategorijos ir pareigos neturėtų kliudyti visiems pedagogams lygiateisiškai reikšti nuomones ir ginti savo įsitikinimus;
- 23.4. pedagogai negali būti administracijos diskriminuojami, ignoruojami ar persekiojami dėl jų įsitikinimų ar asmeninių simpatijų bei antipatijų. Administracijos santykiai su kiekvienu pedagogu grindžiami lygiateisiškumo principu;
- 23.5. administracija negali reikalauti ar rinkti informacijos apie asmeninį pedagogo gyvenimą, nesusijusį su darbo reikalavimais;
- 23.6. mokyklos vadovo vertinimai ir sprendimai yra pagrįsti realiais pedagogų nuopelnais, faktais ir nešališki. Pedagogai, siekiantys aukštesnės kvalifikacinės kategorijos, paremiami nepriklausomai nuo jų asmeniško artimumo ar paklusnumo administracijos vadovui;
- 23.7. pedagogai turi teisę gauti iš administracijos *visą* informaciją, svarbią jų ir įstaigos darbui. Administracija negali nuslėpti ar tendencingai iškreipti informacijos, turinčios įtakos pedagogo karjera ir darbo kokybei. Pedagogų bendruomenei svarbūs sprendimai įstaigoje priimami ir skelbiami remiantis viešumo principais.
24. Pedagogas bendraudamas su mokinių tėvais ir globėjais:
- 24.1. konsultuoja tėvus bei globėjus sprendžiant vaikų auklėjimo problemas, padeda švelninti tėvų ir vaikų konfliktus;
- 24.2. saugo vaikų patikėtą nuomonę apie savo tėvus arba globėjus, o tėvų arba globėjų – apie vaikus. Perduoti tokią nuomonę kitai pusei galima tik gavus iš tą nuomonę patikėjusio asmens sutikimą;
- 24.3. santykiai su tėvais neturi daryti įtakos vaikų asmens bei pasiekimų vertinimui;
- 24.4. santykiams su ugdytiniais ir vertinimui negali turėti įtakos jų tėvų bei globėjų parama mokyklai.
25. Akademinė ir žodžio laisvė. Pedagogas:
- 25.1. turi teisę naudotis įvairiais informacijos šaltiniais;
- 25.2. atrinkdamas ir perteikdamas informaciją mokiniams, laikosi objektyvumo, tinkamumo ir padorumo principų. Informacijos negalima tendencingai iškreipti ar pakeisti jos autorystės;
- 25.3. gali savo nuožiūra pasirinkti ugdomąją veiklą bei kurti naujus ugdymo būdus, jei šie yra tinkami profesiniu požiūriu;
- 25.4. neišviešina konfidencialios tarnybinės informacijos, skirtos vidiniams mokyklos reikalams.

V. KODEKSO PRIĖMIMAS, ĮGYVENDINIMAS (VYKDYMO PRIEŽIŪRA)

26. Būtina etikos kodekso priėmimo sąlyga – viešas projekto svarstymas.
27. Priimtas Marijampolės Jono Totoraičio etikos kodeksas skelbiamas viešai progimnazijos interneto puslapyje.

28. Progimnazijos pedagogai privalo vadovautis šiuo kodeksu. Laikytis jo reikalavimų – kiekvieno pedagogo pareiga ir garbės reikalas.

29. Etikos kodeksas, priimtas kaip mokyklos pedagogų bendruomenės sutarimas dėl tam tikrų vertybinių elgesio nuostatų, turi palaikyti etinį susirūpinimą, skatinti svarstyti, diskutuoti etinius klausimus ir jų sprendimo būdus.

30. Už pedagogų etikos pažeidimus, atsižvelgiant į pažeidimo sunkumą, taikytinos moralinio poveikio priemonės (pvz., pastaba, įspėjimas, įvertinimo paviešinimas ir pan.).

VI. Į MOKINIO ELGESIO TAISYKLES REKOMENDUOJAMOS ĮTRAUKTI ŠIOS MOKSLEIVIŲ PAGRINDINĖS ETIKOS NUOSTATOS

31. Pertraukų metu elgtis kultūringai, mandagiai, saugiai, nesėdėti ant palangių.

32. Taip pat draudžiama netvarkinga, laisvalaikio, sportinė apranga, vilkima ne per kūno kultūros pamokas.

33. Neaptarinėti konfidencialios informacijos apie kitus mokinius, progimnazijos bendruomenės narius.

34. Atsiskaitydami mokiniai privalo pateikti tik savo darbą, nesinaudoti kitų mokinių darbais arba jų rezultatais, neklastoti.

35. Nepasakinėti ir neleisti kitiems mokiniams nusirašyti savo darbo. Nesuteikti pagalbos kitiems asmenims, atliekantiems nesąžiningą akademinį veiksma: plagijuojantiems, sukčiaujantiems arba padirbinėjantiems.

36. Naudotis progimnazijos mokomąja ir kompiuterine įranga, biblioteka ir medžiaginiai ištekliais atsakingai ir pagal paskirtį.

37. Grįsti moksleivių tarpusavio santykius kolegialumo, draugiškumo, sąžiningumo, tolerancijos ir solidarumo principais, orientuotais į mokymo proceso kokybę ir akademinės atmosferos užtikrinimą. Moksleivis bendraudamas su kitais mokiniais įsipareigoja:

37.1. gerbti kitų mokinių nuomonę;

37.2. reikšti pastabas korektiškai;

37.3. vertinti tolerantiškai mokinių asmenines savybes;

37.4. gerbti ir toleruoti kiekvieno aprangos stilių.